

آثار فردی عفاف و حجاب

محققان: رضیه سیری زاده، اسماء شلیشی

فاطمه کوتیان نژاد، فاطمه زبادی^۱

چکیده:

حجاب یک دستور الهی است تا زن از طریق آن به مدارج عالی دست پیدا کند و در زندگی فرد تأثیرات بسزایی دارد اگر مسئله ی حجاب و عفاف را در معنویات بشری پیاده کنیم زن از آثار فراوانی برخوردار و اگر بدحجابی را دنبال کند در مرحله ی اول خود زن دچار پیامدهای ناگواری می شود از آنجایی که پس رعایت کردن حجاب را خداوند در قرآن کریم یاد کرده پس طبیعتاً یک مسئله ی مهمی است چون خداوند به وسیله ی قرآن میخواهد انسان را در جایگاه افضل هم در دنیا و هم آخرت قرار دهد. مسلماً انسان به دنبال آرامش در زندگی است که بحث حجاب، زن را به چنین آرامشی در دو عالم می رساند که این پژوهش به شیوه ی توصیفی، تحلیلی و با استفاده از منابع کتابخانه ای جمع آوری شده و هدف آن تأثیر گذاری حجاب بر سلامتی روحی و جسمی افراد جامعه، ترغیب زنان به حجاب و آثار مثبتی که بر روح و روان می گذارد.

کلید واژه: حجاب، فردی، عفاف.

^۱. سطح ۲، استاد راهنما: امیره اصل عموری، مدرسه علمیه کوثر، شهرستان: خرمشهر.

مقدمه

حجاب اسلامی بخشی از عفت است که آثار فراوانی دارد و برای رسیدن به این آثار باید مواردی مانند متانت و صلابت در گفتار، توجه به طریقه ی صحبت کردن با نامحرم، خودداری از اختلاط با نامحرم از جمله مسائلی هستند که عفت انسان را نشان می دهد به فرموده ی مقام معظم رهبری: حجاب وقار و متانت است که باعث ارزشگذاری و عفاف بانوان و همچنین باعث ارزشگذاری و سنگین شدن آبرو و احترام زن در جامعه نیز می شود اندیشمند شهید مرتضی مطهری در این باره می فرماید:

« پوشش زن در اسلام این است که زن در معاشرت خود با مردان بدن خود را بیوشاند و به جلوه گری نپردازد که در این مورد هم آیاتی در قرآن ذکر شده و اهمیت حجاب و عفاف را نشان می دهد و از آن به عنوان گوهر اسلام و نجات آدمی یاد کردند.»

در کتاب « عفاف و حجاب» به قلم طاهره جباری بیان شده که: « زن با رعایت حجاب اسلامی علاوه بر اینکه روح خود را برای تزکیه پالایش و قرب الهی آماده می نماید زمینه رشد معنوی مردان و گسترش امنیت اجتماعی را فراهم می سازد حفظ حریم میان مردان و زنان روح و روان و اخلاق آنان را سامان دهی کرده بر تحکیم نظام خانواده می افزاید.» همچنین در کتاب « عفاف و حجاب در سبک زندگی ایرانی» برگرفته از بیانات حضرت آیت الله العظمی سید علی خامنه ای (مد ظله العالی) با کوشش امیر حسین بانکی پور ذکر شده است: « مقوله ی حجاب و عفاف جزء ضروریات دین و از دغدغه های دلسوزان نظام است حجاب برای سلامت جامعه نقش پوست بدن را دارد که چنانچه به هر دلیلی آسیب ببیند مشکلاتی را برای سلامت بدن بوجود می آورد درست است پوست امری ظاهری است و قسمت نازکی از بدن به شمار می آید اما نقش اساسی آن را در سلامت بقیه ی اجزای بدن نمیتوان نادیده گرفت و کوچک شمرد. کتاب « فلسفه ی حجاب» با نویسندگی محمد رضا هاشم زاده نیز گفته شده که: « رعایت نکردن پوشش ابتدا فعالیت های خود فرد سپس فعالیت های اجتماع را به سستی می کشاند و جامعه را از وظیفه ای که بر دوش افراد آن محول شده است باز می دارد.»

سوال اصلی: آثار فردی حجاب و عفاف چیست؟

سوالات فرعی:

- ۱- حجاب و عفاف چگونه باعث مصونیت زن می گردد؟
- ۲- حجاب و عفاف چه تاثیری بر آرامش روانی دارد؟
- ۳- حجاب و عفاف چگونه باعث استحکام خانواده می گردد؟
- ۴- حجاب چه تاثیری بر کرامت زن دارد؟
- ۵- چگونه می توان از طریق رعایت حجاب و عفاف به طهارت قلبی دست یافت؟

۱- مفهوم شناسی

۱-۱- واژه «حجاب»:

واژه «حجاب» در لغت یعنی منع که گفته می شود حجبته یعنی منع کردم او را (ابن فارس ۱۴۰۴، ج ۲، ص ۱۴۳) کلمه حجاب مصدر از ریشه (ح ج ب) الحجاب ما حجب شیء عن شیء (فراهیدی ۱۴۰۵، ق، ج ۳، ص ۸۶)

در اصطلاح حجاب به معنای اصطلاحی و متداول، امروزی پوشش و ستر مخصوص بانوان است به طوری که سر و گردن و برآمدگی های بدن را بپوشاند در واقع بانوی محجبه کسی است که به وسیله پوشش مناسب خود را در ستر و حجاب قرار دهد و مانع نگاه نامحرمان به خود می شود.

۱-۲- واژه «عفاف»

عفاف در لغت به معنای پاکدامنی، ترک شهوت (لغت نامه ی فرهنگ فارسی ص ۷۶۲) باز ایستادن از حرام و پارسائی نمودن (از منتهی الارب) اصطلاحی: عفت در اصطلاح اخلاق به معنی خوشتن داری در برابر تمایلات افراط گونه نسبت به لذت های مادی و نفسانی که نقطه ی مقابل شهوت است.

۱-۳- واژه «فرد»

فردی در لغت مربوط یا منسوب به فرد، مربوط به یک نفر، تنهایی (لغت نامه ی فرهنگ فارسی ص ۱۹۸۳) در معنای اصطلاحی به تنهایی کاری را انجام دادن، حوزه ی حریم خصوصی افراد محسوب میشود و اینکه فرد به تنهایی وظیفه و حکم شرعی خود را انجام دهد.

۲- آثار فردی عفاف و حجاب

۲-۱- تاثیر حجاب بر مصونیت زن

اولین آثار فردی حجاب و عفاف مصونیت زن است حجاب یکی از وسایل امنیت است با حجاب هم خود زن مسلمان امنیت پیدا میکند و هم مردان مسلمان. آنجایی که حجاب را از زنان در می آورند آنجایی که زن را به عریانی و برهنگی نزدیک میکنند در درجه ی اول امنیت از خود زن و در درجه ی بعد از مردان برداشته میشود برای اینکه محیط سالم و دارای امنیت باشد و زن بتواند کار خود را در جامعه انجام بدهد اسلام حجاب را معین کرده که این حجاب یکی از احکام برجسته ی اسلام است (برگرفته از بیانات حضرت آیت الله العظمی سید علی خامنه ای (مدظله العالی) با کوشش امیر حسین بانکی پور فرد، کتاب عفاف و حجاب در زندگی ایرانی اسلامی، انتشارات انقلاب اسلامی، جلد سیزدهم، ص ۵۸) حجاب و پوشش زنان در برابر نامحرم و مردان بوالهوس نوعی مصونیت برای زن محسوب میشود و زن را از انحرافات اخلاقی باز میدارد پوشیدگی زن نماد پرهیزگاری اوست وقتی زن قوای جنسی را رعایت کند و خود را بیوشاند وعده های الهی که برای پرهیزکاران داده شده است درباره ی او نیز محقق می شود در واقع چیرگی بر هوای نفسانی و چشم پوشی از لذت های حرام به انسان هیبت و وقار می بخشد به صورت ناخودآگاه برخورد مردان با زنانی که پوشش ناقصی دارند برخوردی شهوانی و ابزاری است ولی حیا از تمام اشکال بی عفتی پرهیز میکند. (حمید احمدی جلفایی، کتاب چهل حدیث پیرامون عفاف و حجاب، قم انتشارات زائر، سال انتشار ۱۳۸۲، ص ۲۳)

در آیه ی از قرآن کریم که خداوند می فرماید: «یا ایها النبی قل لازواجک و بناتک و نساء المؤمنین یدنین علیهن من جلیبهن ذلک ادنی ان یعرفن فلا یؤذین.» ای پیامبر به همسران و دخترانت و زنان مؤمنان بگو روسری های بلند خود را بر خویش فرو افکنند مناسب تر است این کار برای اینکه شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند (سوره ی احزاب، آیه ی ۵۹، ترجمه ابراهیمی، ص ۴۲۶) حفظ حریم زن باعث مصونیت او می شود و در سایه ی محفوظ ماندن این حریم بین خود و نامحرم احساس امنیت می کند و هیچ کس جرأت تعرض به او را نمیکند انسان در پناه محافظ احساس امنیت و آرامش بیشتری می کند پوشش دینی نگهبان زن تا او را از نگاه های آلوده و آسیب های احتمالی مصون گرداند و به او آرامش دهد و هر چه پوشش کاملتر باشد امنیت

همچنین در حدیثی پیامبر فرمود: «النظره سهم مسموم من سهام ابلیس و کم من نظره اورثت خسره طویله؛ نگاه به نامحرم همچون تیری است که شیطان به قلب انسان می زند و چه بسیار نگاهی که پشیمانی دراز مدت به جای میگذارد» (کتاب الکافی، کلینی، ج ۵، ص ۵۵۹، ح ۱۲)

قرآن مجید حجاب را عامل طهارت قلب و روح معرفی می کند و خداوند در قرآن چنین می فرماید: « قل للمؤمنین یغضوا من ابصارهم و یحفظوا فروجهم ذلک ازکی لهم؛ به مردان مؤمن بگو چشمانشان را از نگاه نامحرم فرو ببندند و شرمگاه هایشان را حفظ کنند که این برای آنان پاکیزه تر است بی گمان خدا از آنچه می کنند آگاه است» (سوره ی نور، آیه ی ۳۰، ترجمه محمد حسین ابراهیمی، ص ۳۵۳)

نتیجه گیری

بنابراین نتیجه می گیریم که عفاف و حجاب دارای آثاری است حجاب، انسان را به مراتب قرب الهی می رساند. با رعایت حجاب آثار مثبتی در زندگی انسان پدید می آید که باعث می شوند فرد با آسایش و امنیت کامل مسیر معیشتی خود را طی کند همچنین شخص می تواند در برابر مشکلات از صبر کافی برخوردار شود چون عنایت خداوند شامل تمام زندگی آن می گردد با رعایت حجاب زن و مرد (به خصوص بانوان) به امنیت کاملی برسند و بنیان خانواده که مهم ترین بنیاد است محکم تر می شود طبق تحقیق انجام شده حجاب آثاری همچون آرامش روان، طهارت قلب و را از خود بر جای می گذارد تا فرد با رعایت آن به فضیلت این آثار دست یابد.

فهرست منابع

*قرآن

*نهج البلاغه

کتب:

- ۱) احمدی جلفایی، حمید، کتاب چهل حدیث پیرامون عفاف و حجاب، قم: انتشارات زائر، سال ۱۳۸۲ هـ ش.
- ۲) اسحاقی، سید حسین، کتاب مروارید عفاف، چاپ نگارش، سال ۱۳۸۶ هـ ش.
- ۳) بانکی، امیر حسین، عفاف و حجاب در زندگی ایرانی اسلامی (برگرفته از بیانات حضرت آیت الله العظمی سید علی خامنه‌ی (مدظله العالی)) جلد سیزدهم، بی جا: انتشارات انقلاب اسلامی، ب تا.
- ۴) جباری، طاهره، کتاب حجاب وعفاف، انتشارات قم: نور السجاد سال ۱۳۸۸ هـ ش.
- ۵) جلالی، زینب، جزوه حجاب از دیدگاه روان شناسی، قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (رحمه الله)، سال ۱۳۸۲ هـ ش.
- ۶) سرور، اسفندیار، مقاله «تراژدی استعمار در کشف حجاب»، دو ماهنامه حوراء، شماره ۱۷ آذر و دی ۱۳۸۴ هـ ش.
- ۷) سید رضی، محمد بن الحسن، نهج البلاغه، ترجمه محمد مهدی فولادوند، تهران، انتشارات صائب، سال ۱۳۸۰ هـ ش.
- ۸) سید رضی، محمد بن الحسن، نهج البلاغه، مترجم حسین انصاریان، نشر: تهران پیام آور آزادی، سال ۱۳۷۸ هـ ش.
- ۹) فرید، مرتضی الحدیث، جلد ۱، انتشارات دفتر نشر فرهنگ اسلامی، سال ۱۳۸۳ هـ ش.

- ۱۰) کلینی، محمد بن یعقوب، کتاب الکافی، ج ۵، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۴۰۷ ه ق.
- ۱۱) مطهری، مرتضی، مسئله حجاب، انتشارات صدرا، چاپ ۲۳۶، سال ۱۴۰۲ ه ش.
- ۱۲) ملا خسرو، محمد بن فرامرز، کتاب غرر الحکم، جلد ۴، بی جا، سال ۱۳۹۸ ه ش.
- ۱۳) هاشم زاده سید محمد رضا، کتاب فلسفه حجاب، اصفهان: انتشارات نگین نقش، چاپ اول، ۱۳۹۱ ه ش.
- ۱۴) هاشم زاده، محمد رضا، فلسفه حجاب، انتشارات نقش نگین، سال ۱۳۹۱ ه ش.

مقالات:

- ۱۵) عظیمیان، مریم؛ بهشتی، سعید، «بررسی فلسفه و قلمرو حجاب در اسلام و آثار تربیتی آن»، سال ۱۳۸۸ ه ش.
- ۱۶) فروغی، خدیجه؛ فتحعلیانی، حامد؛ حسینی، سید حمید، «آثار و فواید وضعی حجاب»، نشریه: سبک زندگی اسلامی با محوریت سلامت، سال ۱۴۰۰ ه ش.

سخنرانی:

- ۱۷) بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در دیدار جوانان و دانشجویان سیستان و بلوچستان
۶/۱۲/۱۳۸۱
- ۱۸) بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در دیدار مردم قم در سالروز قیام نوزدهم دی ماه ۱۳۸۶/۱۰/۱۰

